

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ali s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prešani ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali glid. 6 60
pol leta	6 „ 60 „ 3 30
četrt leta	3 „ 40 „ 1 20

Posamične štečke stanejo 10 vin.
Od 23. julija preključa izhaja ob sredah in sobotah ob 12. uri popoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doplačila naročnine se ne odzivamo.

Ogledi in poslanice se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrid

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisi n. j. se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali glid. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solški ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Casserna.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

—>>><<<—

»Gor. Tiskarna: A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Shod na Dobrovem.

Kakor se je obnesel jako dobro prvi nastop društva „Adrija“ med ljudstvom, moramo tudi o nedeljskem shodu na Dobrovem trdit isto. Trg pred gradom je bil ves vzstaval. Topiči so oznanjevali širnim Brdom velepomembni narodni praznik. Ljudstvo se je zbiralo, prihajalo iz bližnjih in daljnih krajev, in z velikanskim navdušenjem so bili vsprejeti moške in fantje, dekleta in žene iz onih krajev ob meji, kamor se je vrnila laska „Lega“ s svojo nebodijetrebno solo. Srca so vtrpala, ko je donela pesem „V boj“ na naša ušesa, in oko se je radovalo ob pogledu slovenske trobojnice z napisom: Obmejni Slovenci pozdravljajo slavno društvo „Adrija“. Pravnik Vošnjak je z iskrenimi in navdušujočimi besedami se zahvaljeval na takem ginljivem pozdravu obmejnih Slovencev, in kazaje na trobojnico vskliknil: „Ta trobojnica mi je priča, da meja ni v nevarnosti, da se lahko zanašamo v burnih dneh, ki kedar napočijo za naš rod, na oni jez slovenstva in slovanstva“. Razlegali so se veseli glasovi pred srednjeveškim gradom, nemo pričo za naš narod pretužnih časov, in ubrane pesni je pelo vrlo pevsko društvo iz Hrušovej pod vodstvom g. učitelja Torosa. Spoznali smo velevažno nalogo slovenske pesni v naših krajih sploh, in ob meji še posebno, kajti kdor pozna „Hej Slovani“, kdor pozna druge naše pesni, mora ostati Slovec!

Okoli 1000 ljudi se je zbralo okrog ozaljšanega odra. Shod je otvoril pravnik Vošnjak kot podpredsednik ak. f. r. društva „Adrija“. Povdarjal je ono točko društvenega programa, ki se glasi: delovanje v prosep naroda, delovanje v izobrazbo ljudstva, in predlagal domačega župana, g. Šviligoja, predsednikom, kateri je bil tudi enoglasno izvoljen, in oddal besedo pravniku Vošnjaku. Zapisnikar shoda je bil pravnik Damir Feigl. Pravnik Vošnjak je govoril pribeženo lako-le:

Prišli smo mi dijaki sem me Vas, da bi spregovorili nekoliko krepkih in odločnih

besed prav po domače o tem, kar bi Vam bilo koristno, in o tem, kar Vam je v škodo. Zdi se nam dijakom potrebno in važno, da pridemo mi med Vas in čujemo Vaše misli in želje ter da Vi čujete naše misli, želje in nadeje. Radostnim srcem smo prihitali med Vas v ta lepa, mična Brda, da Vam pojasnimo to ali ono ter Vas poučimo o veliki nevarnosti, ki grozi tu ob meji našemu narodnemu obstanku.

Slovenci smo imeli vedno mnogo sovražnikov, ki niso dopuščali, da bi srečno in mirno živeli, da bi bili zadovoljni in premožni. Čeravno je bil Slovenec vedno pridnih rok in bistre, prebrisane glave, vendar so ga njegovi sosedi vedno tlačili, da ni bil dolga stoletja sam svoj, ampak, da mu je tujec zapovedoval. Vsa ona gospoda, oni osorni in ošabni vitezi, katerim so morali tlačaniti in roboto delati Vaši očetje in pradedje, niso bili naše krvi, niso govorili našega jezika, to so bili tujci, Italijani in Nemci. Ker pa danes vendar ni več mogoče z orožjem v roki Vas podvreči in podjarmiti, našli so ti tujci druge pripomočke, da bi nad Vami gospodovali. In tak pripomoček je dandanes sola. —

Postava veli, da mora vsak otrok obiskovati solo. Sola je danes prepotrebna vsakemu, ki hoče, da bi se mu dobro godilo, da bi kaj veljal in da bi njegovo gospodarstvo napredovalo. Mehek kakor vosek je otroški duh, njegovo srce. Učitelj lahko vzgaja dobre in pridne ljudi, ki ljubijo kraj, kjer so se rodili, svoje rojake, jezik, katerega govorijo. Ako je pa učitelj zloben, pa lahko vzgaja ljudi, ki se sramujejo svojega rodnega kraja, ki zasmehujejo svoje slovenske starše in rojake. Italijani ustanovljajo laske šole z laskimi učitelji v slov. kraju. Otroku, ki obiskuje lasko solo, vceplja ital. učitelj srd proti jeziku, ki ga govorita oče in mati doma. Pravi namen vseh teh sol na slov. tleh je, iztrebiti slovenski narod in delati na to, da bi naši slov. kraji skoraj bili italijanski in da bi pri nas vladal laski kralj. Zdej si pa predstavljajte, kako težko se bodo vaši otroci učili čitati in pisati. Učitelj ne bode razumel učencev, učenci ne učitelja. Ubogi otrok, ki ne more slediti italij. poduku, naj ima korist

od takega poduka, katerega ne razume. Vprašam Vas, kake ljudi bode vzgajala laska sola. Odgovoriti Vam moram: Odpadnike, ki bodo sovražili in zasmehovali svojo rodno mater, ki se bodo rogali svojemu očetu. Ljudje pa, ki sovražijo svoje starše, domovino, rojake, ne morejo biti dobri in plemeniti in pošteni. Ljubezen do rodnega kraja je bilo in bode vedno edno najplemenitejših čuvstev. Kdor ljubi oni kraj, kjer se je rodil, bode skušal pomagati svojim bližnjikom, pomagati pa sebi tudi do večjega blagostanja in sreče.

V Neblem se je torej pred kratkim osnovala Legina italijanska sola, da bi se slovenska deca poitalijancevala. Paziti je treba, da ram ne bode v nesrečo ta laska sola. Na našem polju je robida, izruvati smo jo hoteli, ali jo vendar se pustili. Robida je poglajala mladike, in sedaj nas stane mnogo truda, predno vse to izpulimo. Tako je tudi z lasko solo, začetkom bi bilo stevilo odpadnikov malo, ali vedno bolj bi narasčalo in skoro bi napočil dan, ko bi se Italija polastila našega ozemlja.

Židje so govorili: „Iz Galileje ne more nič dobrega priti“, jaz Vam pa pravim: „Iz Italije ne more nič dobrega priti“. Bog ne daj, da bi Vi prišli kedar pod Italijo. Nam Slovanom in Slovincem posebej so delali Italijani posebno v gospodarskem oziru največjo škodo. Pomislite, ves Kras in Dalmacija so pokrivali senčni, temni, krasni pragozdi. Benečani so posekali vse te gozde, na hrastovih hlodih iz naših slovenskih gozdov so si sezidali kraljico morja, ponosne Benetke, iz našega lesa so si tesali ladje, ki so širile slavo Benetk po vseh morjih. Bogatstvo bi bilo sedaj doma tam na Krasu in v sedaj kršni Dalmaciji, ako nas Benetani ne bi oropali gozdov. So pa dandanašnji Italijani kaj boljši? Ali ne jemljejo laski delavci našim poštenim delavcem kruha in zaslužka, ali oni ne izpodrivajo posebno v Trstu in v mestih domačinov? V Italiji se dogajajo zločini, da se primemo za glavo, ko čujemo o njih. Pravde, v katerih je klicano pred sodnika po sto in sto priče, nam kažejo tako gnilobo in občno propadlost, da se s studom odvrčamo. Če se

hočemo prepričati, ali je prebivalstvo kake dežele izobraženo, vprašamo, koliko ljudi od sto zna pisati in brati. In glejte, v Italiji zna komaj polovica vsega prebivalstva brati in pisati. Kar se tiče narodne izobrazbe in omike, zavzema Italija med evropskimi državami edno zadnjih mest. Bral sem v nekem italijanskem, Slovincem silno nasprotnem listu, da so Slovenci na Goriškem mnogo bolj izobraženi, da mnogo več berejo kot Italijani. To Italijani sami priznavajo ali vendar nas imenujejo divjake in barbarski narod.

Čutim v sebi dolžnost, da kličem slov. staršem, ki bivajo tam ob meji, kjer je ital. sola: Ne dajte svojih otrok v ital. solo! Namen vsake take šole je, poitalijancevati Vašo dečo. Apelujem najavečaneje na vso brisko inteligenco, na narodno učitelstvo, duhovništvo in posestnike in polagam ji na srce, naj podučuje ljudstvo, kaka nevarnost je ital. sola za slov. prebivalstvo. V prvi vrsti obračam se do narodnih posestnikov, naj z vsemi silami odvrčajo slov. ljudstvo od ital. Legine šole v Neblem in naj uporabljajo ves svoj upliv v to svrhu.

Briski kmetelj Vi ste čuvaji ob meji, ki je tam blizu; onstran meje bivajo ljudje druge krvi, ki so drugega plemena, ki govorijo drug jezik. Vi ste tu na straži. Ako bodo kedar napočili za naš rod temni, burni dnevi, ne pozabite, da je Vasa dolžnost, braniti to mejo. In dvignili boste tedaj svoje roke v prisego, da ostanejo obmejni koli nepremaknjeni in nedotaknjeni... Če pa ti obmejni koli ne po naši krivdi, ampak po krivdi dunajskih mogotcev, ne bi bili več črno-zolti, no, potem pač morate skrbeti, da bodo belomodro-rdeči!

Za njim je govoril pravnik Alojzij Gradnik:

Že pred 3 desetletji se je vršil ravno tu pod Dobrovem ljudski tabor, na kojem so tedanji voditelji naroda opominjali vlado, naj izpolni trdi nasproti Slovincem svojo dolžnost, naj jim da slovenskih, narodnih sol. Trideset let je že prešlo — in v tej dolgi dobi se je vršil po širni Sloveniji shod za shodom, sto in sto peticij je romalo na Dunaj — in na Dunaju niso storili ničesar. Danes stojimo ravno tam, kjer smo stali

Trije mušketirji.

Napisal Alexandre Dumas.

(D dalje.)

»Hitro v Louvre,« pravi, »v Louvre, ne zamudimo nobenega trenutka ter poiščimo kralja, predno nas prehitijo kardinal; stvar mu povemo kot posledico včerajšnjega dogodka, in oboje obvelja za jedno.«

Gospod de Tréville se torej v spremstvu štirih mladih mož napoti v Louvre; toda v veliko presenečenje kapitana mušketirjev mu naznanijo, da je odšel kralj lovit jelena v log Saint-Germain. Gospod de Tréville si dá to poročilo dvakrat ponoviti, in obkraj njegovi spremljevalci zapazijo, kako je njegovo obličje postajalo vedno mračnejše.

»Ali se je Njegovo Veličanstvo,« vpraša, »že včeraj odločilo za ta lov?«

»Ne, Vaša Ekscelenca,« odvrne komornik, »vrhovni lovec je javil kralju šele danes zjutraj, da je v ta namen pripravil jelena. V pričetku se je obotavljal, nato pa se ni mogel ustavljati zabavi, katero si je obetal iz tega lova, in po zajutreku je odrinil.«

»In ali je kralj videl kardinala?« vpraša gospod de Tréville.

»Skoro gotovo,« odvrne komornik, »kajti danes zjutraj sem videl kočijo Njegove Eminence, in na moje vprašanje, kam gre, se mi je odgovorilo: »V Saint-Germain.«

»Prehiteli so nas,« pravi gospod de Tréville.

»Gospodje, danes zvečer bodem videl kralja; toda, kolikor se tiče vas, vam svetujem, da se ne izpostavljate nevarnosti.«

Svèt je bil zelo pameten in je prihajal od moža, ki je poznal kralja predobro, da bi se mu mladi možje poskušali ustavljati. Gospod de Tréville jih torej pozove, naj odidejo v svoja stanovanja, in tam pričakujejo njegovih poročil.

Ko je prišel gospod de Tréville domov, se mu je zdela prva dolžnost, pritožiti se. Zato odpošlje gospodu de La Tremouille pismo s prošnjo, naj takoj odpusti kardinalovega gardista ter svojim slugam za njihovo drznost, da so napadli mušketirje, izreče ukor. Toda gospod de La Tremouille, ki je bil o stvari podučen že od svojega hlevarja, ki je bil, kakor rečeno, Bernajouxov sorodnik, nato odgovori, da nima niti gospod de Tréville niti njegovi mušketirji, ampak on sam pravico pritožiti se, ker so mušketirji napadli njegove ljudi in imeli namen, zažgati njegovo palačo. Ker bi bil prepir med obema visokima gospodoma lahko trajal dolgo časa, ako bi bila oba vstrajala pri svojih nazorih, pride gospod de Tréville do sklepa, ki bi mogel hitro privesti do smotra: sam je hotel obiskati gospoda de La Tremouille.

Zato takoj odide v njegovo palačo ter se da prijaviti.

Visoka gospoda se uljudno pozdravita, kajti kljub temu, da ni bilo med njima nikakega prijateljstva, sta vendar drug drugega spoštovala. Oba sta bila dvorjana in poštenjaka, in ker gospod de La Tremouille, ki je bil protestant in je le redkokrat govoril s kra-

ljem, ni pripadal nobeni stranki, je bil v socialnem oziru splošno brez predsodkov. To pot je bil njegov sprejem sicer uljuden, ali vendar hladnejši kakor navadno.

»Gospod,« pravi gospod de Tréville, »midva misliva, da se imava pravico pritoževati drug napram drugemu, in zato sem prišel k vam osebno, da si skupaj razjasniva to zadevo.«

»Jako me veseli,« odvrne gospod de La Tremouille; »toda opozarjam vas, da sem o stvari poučen dobro in da je vsa krivica na strani vaših mušketirjev.«

»Vi ste pravičen in prepameten človek, gospod,« pravi gospod de Tréville, »da bi ne sprejeli predloga, katerega vam hočem staviti.«

»Govorite, gospod, jaz poslušam.«

»Kako gre gospod Bernajouxu, svrodniku vašega hlevarja?«

»Jako slabo, gospod. Razun sunka, kateri je dobil v ramo in ki ni posebno nevaren, je dobil še drugega v pljuča, ki dela zdravniku malo upanja.«

»Toda ranjenec je pri zavesti?«

»Popolnoma.«

»Ali govori?«

»Težko, toda govori.«

»Prav torej, gospod! Pojdiva k njemu in zaročiva ga v imenu Boga, ki ga morebiti kmalu pokliče k sebi, naj govori resnico. Vzamem ga za sodnika v njegovi lastni zadevi in hočem verjeti, kar poreče.«

Gospod de La Tremouille nekoliko premišljuje in nato sprejme predlog, ker je bilo težko staviti pametnejšega.

takrat. V Gorici in v Trstu se sedaj nimamo ljudskih šol, na celim Slovenskem ni niti edne slovenske gimnazije in ustanovitev univerze v Ljubljani leži še v daljni prihodnosti.

Nas goriske Slovence mora v prvi vrsti zanimati vprašanje slov. gimnazije v Gorici. To vprašanje je postalo zadnji čas zopet aktualno. Dolgo časa je sicer že spalo; v deželnem zboru in na raznih volilnih shodih se je govorilo in se govorilo o vseh mogočih stvareh, samo ne o tem vitalnem kulturnem vprašanju naše zanemarjene dežele. In kdo ve, koliko časa bi morali še čakati na to, da bi padlo komu v glavo premisljati in govoriti o tem, ako bi se ne bila poprijela tega vprašanja akademična mladina.

Nemška gimnazija v Gorici je največja sramota in največja krivica za nas. Ona je kričel dokaz, kako brijejo v Avstriji norce z nami in postavami. V Avstriji imamo namreč jako lepe postave; če jih človek čita, ima svoje veselje nad njimi.

takih postav nimamo v Avstriji za to, da se jih izpolnjuje, ampak za to, da se jih prelamlja.

Kot deželna jezika veljata na Goriskem slovenski in ital., po zakonu bi morala biti v Gorici slov. in ital. gimnazija. Vprašam Vas: Čemu torej v Gorici nemška gimnazija? Čemu dopušta torej vlada, da se na tako brezobziren in nesramen način kršijo zakoni? Dopušta zato, ker je enega srca in ene duše z našimi nasprotniki, dopušta zato, ker hoče s silo ponemčiti naše kraje, a je tako slepa, da ne vidi tega, da si izpodkopa s tem sama tla pod nogami. Kajti, kakor hitro bi postale te naše slovenske dežele nemške, bi bili tudi dnevi Avstrije štetí. Nemški cesar bi si vlaknil Avstrijo v žep in uresničene bi bile Bismarckove besede, ki jih je rekel nekoč: „Velika Nemčija izpolni stoprav takrat svojo nalogo, kadar bo stala z eno nogo v Hamburgu z drugo v Trstu.“

Če ima torej Avstrija le še količkaj politične dalekovidnosti in če ji je kaj na tem ležeče, da bo sploh še živeča, je prisiljena pospeševati Slovenstvo v naših krajih, kajti edina trdna straža ob Avstriji smo le mi Slovenci.

Nemška gimnazija v Gorici pa je tudi rop na žepu slovenskega davkoplačevalca. Dočim porabi sin kakega privandranega nemškega barona za študiranje gimnazije samo 8 let, mora si sin ubogega slov. kmeta ubijati najmanj 2 leti prej na vadnici nemščino v glavo. Ako bi imeli slov. gimnazijo, bi si naši otroci po 4 letih ljudske šole takoj v latinske šole. Koliko časa, koliko denarja je le s tem prihranjenega, bodo vedeli ceniti dobro oni izmed Vas, ki morajo pošiljati sedaj svoje sinove v nemško šolo.

A vse to bi se ne bilo tako hudo, ko bi podučevali na gimnaziju vsaj slovenski profesorji, ki bi slov. otroku bili zares učitelji, bi imeli srce zanj in ga razumeli; ne, slov. profesorje pošilja vlada na vse mogoče

kraje, sem pa pošilja zagrizene, surove Nemce, ki sovražijo slov. otroke in porabijo vsako možno priliko, da to sovražnost tudi dejansko dokažejo. Mi, ki smo morali sami 8 dolgih let prenašati krivice in nesramnosti teh nemških surovežev, bi Vam lahko napisali o tem cele knjige.

Ni čuda torej, da so pri takih razmerah učni uspehi na goriskem gimnaziju najslabši v celi Avstriji.

Govoriti mi je še o slovenski univerzi v Ljubljani.

Zahteva po ti univerzi je že stara kakih 100 let, a v zadnjih letih se je pojavila med dijaštvom kakor med narodom s posebno vehementno silo.

Zakaj pa zahtevamo slov. univerzo? Zahtevamo jo za to, ker imamo pravico do tega, zahtevamo jo za to, ker hočemo slov. kulture, ker je kultura, edino zagotovilo bodočnosti našega naroda, edino sredstvo, ki nam da moč in pravico do obstanka. Ne živimo več v dobi, ko je odločevala surovost in moč pestij — dandanes odločuje duševna sila in proti našim sovražnikom se bomo mogli vsepošne boriti le tedaj, če bomo duševno močni. Uma svitli meč — to bodi naše orožje v boju za ohranitev domače zemlje.

To vedó dobro naši sovražniki, zato nam tudi hočejo izviti to orožje, odreka jo nam pravico do samostojne izobrazbe in z njimi vred nam jo odreka tudi visoka vlada. Zakaj pa ona? Zato, ker se boji izobrazbe; lažje je vladati čredo kostrunov, kakor pa izobraženo, svoje moči in svojih zmožnosti zavedno ljudstvo. Zahtevamo dalje univerzo iz gmotnih in zahtevamo jo iz narodnih ozirów.

Sedaj mora romati slov. visokošolec na nemške univerze. V tujem mestu, daleč od domovine, izpostavljen vsakovrstnim nevarnostim mora prenašati sovraštvo nasprotnega mu prebivalstva, dijaštva in profesorjev. V nemška mesta mora nositi slov. denar, da mora čuti potem za hvaležnosti razne psovke, da ga s surovo silo mečejo z univerze na cesto, ker baje nima pravice obiskovati nemškega vseučilišča. In če se pridružijo k vsem tem neprivlačnim še materijalne skrbi, je dijak izgubljen. Ni čuda torej, da se jih vrne v domovino komaj tretjina. In še ti so se skoro popolnoma odtujili svojemu narodu, ker niso živeli med njim in ne poznajo njegovih potreb in teženj.

Naučni minister Hartel je obljubil letos Italijanom it. univerzo. Mi nimamo nič proti temu in jim to radi privoščimo, ker stojimo na stališču narodne enakopravnosti, ki je zajamčena na papirju vsem avstr. narodom, a mi istotako zahtevamo od vlade, da stori svojo dolžnost tudi nasproti nam, in protestujemo proti temu, da bi se ustanovila ital. univerza v Trstu ali v Gorici.

Ako hočemo torej, da ostanemo Slovenci, ako hočemo uspešno porabiti talente, ki so nam bili dani, in ne zakopati jih — ne

smemo več čakati in odlašati. Krepko in samozvestno moramo na delo!

Navdušenje, ki nas navdaje, moramo zanesti med ves narod, med vse sloje ljudstva, da bomo vsi enih misli in enih želja, prešinjeni vsi od ene in iste ideje stopati po poti navzgor in ne navzdol! A mi moramo pri tem spremeniti svoje stališče nasproti vladi, mi moramo enkrat za vselej končati z mislijo, da bi nam razne udanostne izjave, razne avdijencije in deputacije prinesle kaj koristi. Avstrija ni bila ne nam ne drugim Slovanom nikdar hvaležna. Na Hrvate, ki so jo rešili l. 1849., strelja sedaj kakor na vrbace, in Slovence, ki so prelivali kri v Bosni in Italiji, ki so morali prvi — — — na Kreta in na Kitajsko in bodo gotovo prvi, ki jih pošlje mogoče v Macedonijo — te zveste, udane Slovence pusti umirati duševne in materijalne lakote.

Preč torej s skromnostjo in ponižnostjo! Kdor je energičen, aroganten, ta kaj doseže. Le kogar se vlada boji, temu tudi kaj da, to vidimo jasno pri naših sosedih Italijanih. Ponižna tiha ljudstva so bila vedno tlačena. kajti v politiki ne veljajo besede: „Kdor se ponižuje, bo povišan“, temveč, kdor se ponižuje, bo se bolj ponižan. Te besede naj bi zapomnili tudi naši poslanci. Mesto da bi hodili in moledovali okoli ministrov, naj gredo med ljudstvo, naj govorijo k ljudstvu, naj je učijo in budijo — naj začnejo delo od spodaj, pri temelju, kajti ljudstvo je moč in ljudstvo tvori državo. Če povzdigne potem kedaj tako ljudstvo svoj glas, ljudstvo, ki je probujeno in si je svesto svoje sile in veljave, se bodo morala odpreti vrata visoke vlade — in če bi se vendar le ne odprla, jih bo znalo tako ljudstvo tudi — uломiti.

Mi ne odnehamo od svojih zahtev, in hočemo kovati železo, dokler je žareče. Mi dajemo cesarju, kar je cesarjevega, pa zahtevamo, da se da tudi nam to, kar je naše.

Sprejele so se enoglasno sledeče resolucije, stavljene po pravniku V. Premrou:

I. Briski Slovenci, zbrani na javnem ljudskem shodu na Dobrovem, občina Biljana, dne 20. sept. 1903. protestujejo glasno in energično proti krivičnemu in samovlastnemu postopanju vlade v zadevi slov. šolstva in pozivljajo isto, naj čim preje uresniči Slovincem po državnih zakonih zajamčene pravice s tem, da

A. ustanovi v Gorici gimnazij s slovenskim poučnim jezikom,

B. ustanovi v Ljubljani slov. univerzo.

II. Briski Slovenci, zbrani na javnem shodu na Dobrovem, občina Biljana, dne 20. sept. 1903. pozivljajo slov. državne in deželne poslance, da vperabljajo ves svoj vpliv in vse svoje moči v to, da prisilijo vladu do ustanovitve slov. gimnazije v Gorici in slov. univerze v Ljubljani.

Prva resolucija se odda vladi, drž. in dež. poslancem, druga drž. in dež. poslancem.

Shod je zaključil predsednik z pozdravom g. poslancema g. Treo-tu in g. Jakončiču in z zahvalo neumorno delujočemu društvu „Adrija“.

„Med ljudstvom!“ Ta deviza je rodila obilen sad. Navdušenje je bilo veliko, in izrazilo se je željo, da bi akad. društvo „Adrija“ kmalu priredilo zopet tak shod, kakor je bil na Dobrovem. „Hej Slovani!“ se je razlegalo po širnih Brdih, znak in jamstvo, da ostanejo Brda slovenska, in da „grom in peklo“ ne bodeta imela mnogo opravila pri pogrezenju narodnih izdajic, in da „Leginih sol“ ne bodo obiskovali otroci zavednih, obmejnih Bricev. Mnogo zaslug, da se je ta shod tako imenitno posrečil, imajo sosedni g. župani z biljanskim g. županom na čelu, in učiteljsko, posebno pa gosp. Toroš, učitelj iz Hrušovelj, ki je pripeljal nad sto obmejnih Bricev na shod z zastavo. Hvala vsem!

Domače in razne novice.

Deželni hipotečni savod je razposlal na vse občinske zastope novo okrožnico, kateri je priložen iztis pravilnika ter tiskovine, ki se rabijo za posojila.

Uradi zavoda so odprti za stranke ob delavnikih od 9. do 12. predp. in od 4. do 6. pop.; ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 11. predp.

Članom dež. šolskega sveta, in sicer za tekočo funkcijsko dobo, je imenovan ravnatelj tukajšnjega gimnazija g. Fr. Simzig.

„Pevsko in glasbeno društvo“ v Gorici naznanja, da bode imelo svoj redni občni zbor dne 11. oktobra t. l. ob 11. predpoldne v društvenih prostorih (hiša Marzinijeva l. nadstr.) s sledečim dnevnim redom: a) poročilo odbora; b) račun za društveno leto 1902/3. in proračun za leto 1903/4., c) volitev predsednika in odbora, d) sluchtajnosti.

Vpisovanje v glasbeno šolo. — „Pevsko in glasbeno društvo“ naznanja, da se bo vpisovalo v glasbeno šolo še do sobote 26. t. m.

Kdor torej želi vpisati še kakega učenca ali učenko, naj pohiti do sobote. V soboto se vpisovanje zaključí.

Telovadno društvo „Solkanski Sokol“ v Solkanu vabi na prvo javno telovadbo, katero priredi v nedeljo dne 27. t. m. v prostorih g. Alojzija Mozetiča ob 3½ uri pop. Po telovadbi petje, pri katerem nastopijo iz prijaznosti možki zbor „pevskega in glasbenega društva“ iz Gorice, pevsko brašno društvo „Orel“ s Trnovca in pevski zbor „Solkanskega Sokola“. Vspored: 1. Proste vaje; izvaja „Solkanski Sokol“. 2. Vzorne proste vaje s prazkega vsesokolskega shoda; izvaja „Goriški Sokol“. 3. Telovadba na orodju, bradlja in drog. Nastopi 1 vrsta „Solk. Sokola“ in 1 vrsta „Goriškega Sokola“.

(Dalje v prilogi.)

Nato odideta v sobo, kjer je bil ranjenec. Ko ta vidi vstopiti visoka gospoda, ki sta ga prišla obiskat, se poskusi v postelji dvigniti, toda bil je preslab in onemogel vsled truda, ter omahne skoro nezavesten.

Gospod de La Tremouille stoji k njemu in mu da vdihavati sol, ki ga kmalu obudi v življenje. Ker gospod de Tréville ni hotel, da bi ga obdolzili, da je uplival na bolnika, pozove gospoda de La Tremouille, naj ga vpraša sam.

Zgodilo se je, kar je vedel gospod de Tréville že naprej. Bernajoux, ki je visel med življenjem in smrtjo, ni niti za trenotek prišel na misel, da bi zamolčal resnico; in povedal je gospodoma stvar popolnoma tako, kakor se je pripetila.

To je bilo vse, kar je hotel gospod de Tréville; zato želi Bernajouxu, da bi kmalu okreval, se poslovi od gospoda de La Tremouille, vrne se v svojo palačo ter obvesti četvorico prijateljev, da jih pričakuje k obedu.

Gospod de Tréville je povabil zelo odlično družbo, seveda samo antikardinaliste. Samo ob sebi je umevno, da se je tekom celega obeda govorilo samo o porazih, katera sta doletela gardiste Njegove Eminence. Ker je bil d'Artagnan junak teh dveh dnij, so mu tudi vsi čestitali, kar so Athos, Porthos in Aramis prepustili njemu ne samo kot dobri tovariši, ampak tudi kot možje, ki jih je že dovolj mnogokrat doletelo isto.

Proti šesti uri javi gospod de Tréville, da je čez iti v Louvre; ker pa je ura, določena za avdijenco od Njegovega Veličanstva, že pretekla, ne zahteva vhoda h kraljevim sobam po malih stopnicah, ampak odide s štirimi mladimi možmi v predsobo. Kralj se še ni vrnil z lova. Naši mladi možje čakajo med dvorjani kake pol ure, ko se odpro vsa vrata in se naznani Njegovo Veličanstvo.

Pri tem naznanilu začuti d'Artagnan, kako se strese do mozga svojih kostij. Trenotek, ki se je bližal, je imel najbržeje odločevati o vsem njegovem bodočem življenju. In njegove oči se boječe obrnejo proti vratom, skozi katera je imel priti kralj.

Ludovik XIII. se prikaže prvi; bil je v lovski obleki, še ves zaprašen, imel je visoke škornje in v roki držal bič. Na prvi pogled spozna d'Artagnan, da je kralj silno razburjen.

Dasi je bila ta razburjenost Njegovega Veličanstva tako vidna, vendar dvorjanov ni odvrnila, da bi se ne uvrstili ob njegovem potu: v kraljevih pred-sobah je bilo vedno boljše, če je človeka zadelo jezno oko, kakor če ga sploh ni zadelo. Trije mušketirji se torej ne obotavljajo ter stopijo korak naprej, dočim d'Artagnan ostane skrit za njimi; a dasi je kralj Athosa, Porthosa in Aramisa poznal osebno, gre mimo njih, ne da bi jih pogledal, ne da bi jih ogovoril, kakor da jih ni opazil, gospod de Tréville pa, na katerem za hip obstanejo kraljeve oči, vzdíži ta pogled tako trdno, da je moral kralj umakniti svojega. Nato Njegovo Veličanstvo, ves čas mrmrajoče, stopi v svoje stanovanje.

„Stvari stoje slabo,“ pravi Athos smehljaje, „in to pot še ne postanemo vitezi njegovega reda.“

„Počakajte tukaj deset minut,“ pravi gospod de Tréville, „in če ta čas ne pridem ven, se vrnite v mojo palačo, kajti dlje časa bi me bilo zastoj pričakovati.“

Četvorica mladih mož čaka deset minut, četr-ure, dvajset minut; in ko vidijo, da se gospod de Tréville ne prikaže zopet, odidejo, zelo nemirni, kaj se ima zgoditi.

Gospod de Tréville je pogumno stopil v kraljev kabinet in našel Njegovo Veličanstvo jako slabe volje; sedel je na stolu in se ne nestrpnostno tolkel z bičem po

škornjih, kar gospoda de Tréville ni zadrževalo, kar najbolj mogoče flagmatično vprašati po njegovem zdravju.

„Slabo, gospod, slabo,“ odvrne kralj, „dolgočasim se.“

To je bila res najhujša bolezen Ludovika XIII., ki je pogostokrat prijel katerega izmed svojih dvorjanov, stopil z njim k oknu in mu rekel: „Tako, gospod, dolgočasi se skupaj.“

„Kako! Vaše Veličanstvo se dolgočasi!“ pravi gospod de Tréville. „Ali ni imelo danes na lovu nikake zabave?“

„Lepa zabava, gospod! Vse je pokvarjeno, pri moji duši, in ne vem, ali divjačina ne zna več teči ali psi nimajo več nosu. Letali smo za nekim desetorožcem, lovili ga šest ur, in ko je hotel obstati, ko je Saint-Simon že pritisnil k ustnicam rog, da bi zatrobil Lallali, so naenkrat psi zgrešili sled in stekli za dveletnim jelenom. Vidite, končno bodem moral opustiti tudi te vrste lov, kakor sem opustil pitčjega. Ah, jaz sem zelo nesrečen kralj, gospod de Tréville. Jednega samega jastreba sem imel, in ta mi je predvčerajem umrl.“

„Res, sire, vaš obup mi je razumljiv, in nesreča je velika, toda ostane vam, kakor se mi zdi, še precejšnje število sokolov, kraguljev in drugih roparic.“

„In nobenega človeka, ki bi jih izučil; sokolniki so pomrli, jaz sem še jedini, ki razume lov. Po meni ne bode nikogar več, in lovili bodo samo s pastmi in zanjkami. Če bi imel vsaj čas, da bi izobrazil učence! A da, kardinal je tu, ki me niti trenotek ne pusti v miru, ki mi govori o Španiji, ki mi govori o Angliji! Ah, ker sva ravno pri gospodu kardinalu, se spominjam, gospod de Tréville, da sem z vami nezadovoljen.“

4. Petje: a) A. Vogl: „Cigani“, poje pevski zbor „Solkanskega Sokola“; b) Iv. pl. Zajc: „Crnogorac Crnogorki“, poje možki zbor pevske in glasbenega društva iz Gorice; c) Štef. Ferluga: „Doli v kraju“, možki zbor z bariton-solo, poje pevsko-bralno društvo „Orel“ s Trnovca. Po končanem vsopredju prosta zabava in ples. Vstopnina k veselici 40 vin., otroci 20 vin., „Sokol“ v društvenih oblekah so vstopnine prosti. Vstopnina k plesu: „Sokol“ v društvenih oblekah in pevci za cel večer 1 krono; člani brez društvenih oblek za cel večer 2 kroni. Posamezni komad stane 20 vin. Ker je čisti prebitok namenjen v pokritje stroškov za nabavo telovadnega orodja, se nadeja odbor obile udeležbe.

Odbor.

Telovadno društvo „Sokol“ v Gorici priredi dne 27. t. m. pešizlet v Solkan. — Vabimo brate Sokole, da se polnostevilno udeležite tega izleta, kjer nastopimo s „Solkanskim Sokolom“ z vzornimi redovnimi vajami, vajami na orodju in skupinah.

Kraj in čas odhoda objavimo v sobotni „Soči“. — Na zdar! Odbor.

„Adrija“ opozarja na svoj II. izredni občni zbor, ki bo drevi ob 8. uri v hotelu „Central“ v jedilnici na levi strani pri vhodu z že objavljenim vsopredjem.

Narodna slavnost v Devinu. — V nedeljo je bilo vreme vendar toliko ugodno, da se je mogla vseliti odlošena veselica društva „Ladija“. Bliznji sosede in Nabrezinci so prihajali v Devin peš in z vozovi, gostje od Trsta in Gorice pa s popoldanskima vlakoma, ki prihajata v Devin skoro istovrstno. Z goriskim vlakom se je vozilo tudi sodelujoče pevsko društvo iz St. Andreža. — Devinci so dosli nasproti do postaje z godbo in trobojnicami na čelu. V imenu „Ladije“ je pozdravil goste navdušen domači govornik g. Pecikar; odgovoril je g. Štoka iz Trsta, na kar je krenil spreved ob glasovih narodnih koračnic v Devin na veselilni prostor na Plesovem vrtu. —

Pozdravni govor je imel g. Sorč, ki je v izbranih besedah slikal namen in pomen „Ladije“ in te njene prve veselice. Potem pa so tekmovali med seboj tri naznanjena pevška društva: devinsko, kontoveljsko in standreško, katerim se je pridružila izven programa še škedenjska „Velesila“, znana nam posebno od lanske slavnosti v Kanalu. Društva so zadostila svoji nalogi. G. čna Leopolda Castellani je deklamovala Gregorčičevo „Naš čolnec otmimo“ ter žela za trud obilo pohvale. Hvala jej! — Burka „Eno uro doktor“ je občinstvo izborna zabavala. Igrali so jo pa tudi res prav dobro. Slugo Škerjanca je dobro igral domačin g. Ivan Kocman. Po veselici je bil živahen ples.

Reči moremo, da je bil to zopet lep, vesel dan v našem Devinu! Vri Devinci: ostanite trdni! Živili!

Dela za novo progo Pravična-Trst so se oddala v poned. pri železniškem mi-

nistersvu, in sicer sledetnim tvrdkam: 1—2 oddelek tvrdki Madile & Co. v Celovcu za 29 milijonov kron; 3—4 oddelek tvrdki Mayreder in dr. za 27 mil.; 5—6 oddelek, ki je največji in najvažnejši na celi tej progi, je dobila družba, kateri stoji na čelu narodni slavljenik g. Filip Supančič v Ljubljani, in sicer je prevzel to stavbo za 4,2 milijone kron; 7—8 oddelek je dobila firma Klemenčič, Demuth & Comp. na Dunaju za 3 milijone kron. Veseli nas, da je največje delo na tej progi dobil Slovenec.

Nov občni zbor „Krojaške zadrage“. — Sodnija je naložila „Krojaški zadrugi“, da mora sklicati nov občni zbor. Mi smo povedali že takoj, da zadnjič sklicani občni zbor je neveljaven, ker so se grdo prezirala jako važna mesta v pravilih, ki se nanašajo na občni zbor. Umevno, da se je morala sodnija ozirati na nepravilnosti pri sklicanju obč. zbora ter naložiti nov občni zbor, kateri se mora tudi vseliti. Svoj čas je prisilila sodnija „Trg. obrt. zadruga“ do sklicanja drugega občnega zbora le radi tega, ker ni bil oglašen tudi v „Prim. listu“, gospodje pri „Kr. zadrugi“ so „prezrli“ pa kar tako važne določbe, kakor glede izloženja bilance na pogled članom, itd. Drugi občni zbor, pravilno sklican in pravilno vseljen, bo torej moral biti.

Da je vložil proti nalogu sodnje za sklicanje novega občnega zbora dr. Pavletič rekurz, ni treba menda še posebej omenjati!

Laški gospodiči študentje so imeli v nedeljo v Pazinu svoj kongres. Bilo je navzočih kakih 70 dijakov. Večina njih je se gorela navdušenja, nabranega ob spomeniku Garibaldijevem v Vidmu, predsedoval jim je pa tržaški Garibaldinec Aldo Forti. Gospodici so si dovolili to nesramnost, da so protestovali proti hrvatskemu gimnaziju v Pazinu, zahtevali pa lasko vseučilišče v Trstu. Točka, da morajo pohajati za sedaj vsi vseučilišče v Inomostu, ni bila sprejeta. Na shodu se je tudi konstatovala popolna desorganizacija laških študentcev.

Ali vse to je bila postranska stvar, glavno jim je bilo malo hujskati in razsajati po Pazinu. In res so kričali po ulicah in peli laske pesmi, ali Hrvatje so jih razgnali. Več laških pobitev je bilo aretiranih in kaznovanih! Za izzivanja so zaslužili pošteno porcijo leskove masti!

Njih ni bilo! — Na zborovanju laških visokošolcev v Pazinu so pričakovali seveda tudi udeležbe iz naše dežele, ali „furlanskih“ visokošolcev ni bilo! Kaj jih je poparilo? Ali so jih dogodki v Vidmu in Čedadu spravili ob ves pogum, katerega so bili tako polni v laskem kraljestvu? Na zborovanju so hoteli določiti kraj za bodoči kongres, in sicer so hoteli določiti kak kraj v Furlaniji, toda, kakor rečeno, furlanskih visokošolcev ni bilo, in zato tudi niso določili kraja bodočemu zborovanju. Malo mostva! Le takrat so koražni, kadar so na varnem, ako jim zapiše pa le kak malce neugoden veter, pa se po-

tuhnejo in poskrijejo, takaj, da se vremena zopet zjasni. Ali laska narava je že taka. Na tihem in varnem junaki, drugače pa se bojijo že mokre cunje! Garibaldi bi bil bržčas malo vesel takih svojih čestilcev-junakov!

Laška kultura, tisti toli opevana „civilizacija“, katero imajo vedno na jeziku, vsa njihova finost in visokost izobrazbe je obhajala triumfe v nedeljo pop. na Telovadnem trgu. Društvo „Progresso“, kateremu je namen olepšavanje Gorice, je priredilo na omenjenem trgu veliko veselico v svojo lastno korist. Pričakoval bi vsakdo, da bo to kaka fina veselica, ki bo delala čast društvu, ki nosi tako lep naslov „Progresso“! Ali kaj se! Na vsopredju je bilo tudi tekanje, in sicer so prignali na veselilni prostor osla in dva konja v takem stanju, da bi se bile morale te živali smiliti vsakemu človeku, kdor ima se srce v prsih, ter bi se bilo moralo prepovedati trpinčenje živali, ki so suhe in izstradane ter mršave, tako, da pač ne tičejo na nikako veselico, temveč edinole h konjedereci! In na teh živalih so sedeli trije pijani sinovi dvatisočletne kulture! Tako je bilo tekanje v vseh točkah. Neki pijanec se je zvrnil celo z mršavega živinceta. To je bil „divertiment“! Laško občinstvo seveda je bilo zadovoljno ter se je smejalo prizorom z izstradanimi in napol že mrtvimi živalimi.

Iz tega se pač da presoditi, na kako nizki stopinji duševnega razvitka stoji večji del laškega prebivalstva Gorice. No, zadnji čas razvijajo naši Lahi posebne simpatije za — osle! Da ljubijo tako te živalice, to je za nje značilno, za javnost pa podučno, kadar se sodi o njih!

Bravi! To je res „progresso“! Na ta način se res „olepšava“ Gorica!

Pripomniti pa moramo, da obsoja „Gazzettino“ to početje na Telovadnem trgu z najostrejšimi besedami.

Naročena ljudska volja. — Te dni so strabili po „Slovenca“ z izjavami kranjskih občinskih odborov, v katerih sta bili obseženi dve resoluciji. Eno, da se ne sme pridržati vojakov-tretjeletnikov čez 1. oktober v armadi, druga pa je naslovljena na deželni zbor kranjski, in v tej se prosi, da naj se spremeni volilni red v deželni zbor kranjski in deželni red v smislu splošne in enake volilne pravice, ker je to soglasna želja ljudstva.

Te izjave so bile naročene ter imajo prav zvitarški namen. Uredništvo „Slovenca“ je razposlalo na duhovnike po Kranjskem pozive, naj poslušujejo, da županstva nemudoma skličejo seje ter sprejmejo omenjeni dve resoluciji, to se pravi: klerikalne občine morajo po naročilu iz Ljubljane sprejeti to, kar jim predlagajo, ker sveti mošnje v klerikalni stranki v Ljubljani nujno potrebujejo — pomoč za olepšanje obstrukcije in tistih neumnostij, katere mislijo zopet uganjati v deželnem zboru. Klerikalci so prepričani, da je obstrukcija, katero uganjajo, nezmisljena ter skrajno škodljiva kmetu, zato pa se

zatekajo že naprej h kmetu, da jim dá v roke orožje, s katerim se potem borijo proti njega lastnim koristim. Kmetu treba preslepiti, nasmehati in nahujskati — potem so gospodje na dobrem, da smejo uganjati v dež. zboru, kar hočejo.

S prvo resolucijo glede vojakov-tretjeletnikov so nastavili past onim županstvom, katera bi ne sklepala kar tako na slepo izjav glede premembe volilnega reda, češ, to je tako potrebno, da se odpokličejo vojaki z tretjeletniki domov — zraven sklenite pa se to! To bobnanje po občinskih odborih po premembi volilnega reda je le grd maneuver proti narodno-napredni stranki in nič drugega. Kajti klerikalci dobro vedo, da sedaj tega ne dosežejo in ne morejo doseti, kersi veleposestniki ne bodo sami vezali vrvi za vrat, ali vendarle kričijo, ker jim tako kaže. Večina bi radi imeli v kranjskem dež. zboru, ali te na tak način, z brezmiselnimi obstrukcijami in s sleparjenjem javnosti prav gotovo ne dosežejo. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade! Ta pregovor se vedno velja in brez dvoma se obistini tudi nad klerikalci.

Laški otroški vrtec „pri Barki“. — Lah i v Gorici delajo prav sistematično za pollaščenje slovenskih otrok. Kadar izvajajo v kakem delu mesta, da se govori tam preveč slovenski, pa se potrudijo hitro, da postavijo tje laški otroški vrtec. Slovenski otrok je ujet. Iz laškega otroškega vrta pride brezdvomno v lasko ljudsko solo. Sedaj postavijo tak otroški vrtec v blizini mosta pri Barki; vanj bodo lovili slovenske otroke. Tudi denar že imajo. Veselica, katero so priredili dne 29. junija t. l. v Gorici na korist „Lege“, je dala čistega dobička K 3020 (dohodkov je bilo 5168,88, stroškov 2138,88 K), in ta denar porabili za omenjeni vrtec.

Da niso uzurpirali klerikalci slov. solškega vprašanja zase, bi se bila pomoč za slovensko šolstvo v mestu tako razvila, da bi se bili brez skrbi ustavljali Lahom v takem pogledu ter vsa njihova raznarodovalna prizadevanja bi bili spravili v nič z našimi otroškimi vrsti. Tako pa ni nič, in Lah i imajo na to stran prosto roko. „Voditelji naroda“ se za take reči ne brigajo; seveda, saj se je dr. Gregorčič sprijaznil celo z mislijo, da se ne godi krivica slovenskim otrokom v mestu, ako hodijo v solo v gnilo Katinelijovo vojašnico Podturnom! Tako je! Klerikalizem med nami škoduje v vsakem oziru, jako hudo pa se ga občuti v takem slučaju, kakor je opisani, ko vemo, kako bi bilo lahko, pa ni!

Deželna trtnica. — Deželni odbor razglašal: Izvršuje naličen deželnozbornski nalog, ustanovi deželni odbor deželno trtnico s cepljenimi ameriškimi trtami.

Ta trtnica se napravi na zemljišču, obsegajočem 2 hektarja, ki ga podpisani vzame v najem.

Deželni odbor vabi vse one, ki nameravajo napraviti tozadavne ponudbe, da jih predložijo podpisnemu najdalje do 10. oktobra 1903.

Gospod de Tréville je pričakoval, da kralj zaključi govor na ta način. Poznal je kralja že dolgo časa; vedel je, da so vse njegove tožbe samo uvod, nekako vspodbujanje, da bi opogumil samega sebe, in da je končno prišel tje, kamor je hotel priti.

»In v katerem oziru sem tako nesrečen, da vam ne ugajam?« vpraša gospod de Tréville, kažoč se silno presenečenega.

»Ali tako izvršujete svoj posel, gospod?« nadaljuje kralj, ne da bi odgovoril na vprašanje gospoda de Tréville neposredno; »ali sem vas imenoval kapi tanom svojih mušketirjev zato, da ti umorijo človeka, spravijo kvišku celo četrt in hočejo zažgati Paris, ne da bi mi vi črhnilo o tem le besedico? Sicer,« nadaljuje kralj, »pa sem se gotovo prehitel s svojo grajo, kalilci miru so gotovo zaprti, in vi mi pač prihajate povedat, da se je pravica izvršila.«

»Sire,« odvrne gospod de Tréville mirno, »prav nasprotno prihajam to zahtevati od vas.«

»In proti komu?« zakliče kralj.

»Proti obrekovalcem,« pravi gospod de Tréville.

»Ah, to je nekaj čisto novega,« odvrne kralj.

»Ali morda ne marate priznati, da so se vaši prokleti trije mušketirji, Athos, Porthos in Aramis in vaš bearnski mladenič kakor blazni vrgli na ubogege Bernajoux in ga obdelali tako, da umre najbržeje še to uro? Ali dalje ne marate priznati, da so oblegali palačo gospoda de La Trémouille in jo hoteli zažgati? Za časa vojske bi to pač morda ne bila tako velika nesreča, ker je to gnezdo hugenotov; toda v mirnem času je to grozen vzgled. Povejte, ali hočete vse to zanikati?«

»In kdo vam je opisal stvar tako lepo?« vpraša gospod de Tréville mirno.

»Kdo mi je stvar tako lepo opisal! In kdo hočete, da bi bil, če ne oni, ki čuje, kadar jaz spim, ki dela, kadar se jaz zabavam, ki vodi vse v kraljestvu in izven kraljestva, v Franciji kakor v Evropi?«

»Njegovo Veličanstvo brezdvomno hoče govoriti o Bogu,« pravi gospod de Tréville, »kajti jaz poznam samo Boga, ki je toliko višji kakor Njegovo Veličanstvo.«

»Ne, gospod, jaz hočem govoriti o opori države, o svojem jedinem služabniku, o svojem jedinem prijatelju, o gospodu kardinalu.«

»Njegova Eminenca ni Njegova Svetost, sire.«

»Kaj mislite s temi besedami, gospod?«

»Da je samo papež nezmotljiv in da se ta njegova nezmotljivost ne razsteza tudi na kardinale.«

»Vi hočete reči, da me vara, vi hočete reči, da dela proti meni. Vi ga torej tožite. Povejte, ali priznate, da ga tožite.«

»Ne, sire; toda jaz trdim, da se sam vara, da je slabo poučen; jaz trdim, da se mu je silno mudilo, zatožiti Vašemu Veličanstvu mušketirje, nasproti katerim je nepravilčen, in da svojih poročil ni dobil iz dobrega vira.«

»Tožba prihaja od gospoda de La Trémouille, od vojvode samega. Kaj odgovorite na to?«

»Mogel bi odgovoriti, sire, da je pri prepiru preveč interesiran, da bi mogel biti nepristranska priča; toda daleč sem od tega, sire, in priznavam, da je vojvoda lojalni plemič, in naslanjati se hočem nanj, toda pod jednim pogojem, sire.«

»Pod katerim?«

»Da mu Vaše Veličanstvo veli priti, ga zasliši, toda samega, iz oči v oči, brez prič, in da pridem jaz k Vašemu Veličanstvu takoj, ko bode vojvoda odpuščen.«

»Pravi!« odvrne kralj, in vi se res hočete ozirati na to, kar poreče gospod de La Trémouille?«

»Da, sire.«

»Vi hočete odobriti njegovo razsodbo?«

»Gotovo.«

»In se podvržete zadoščenju, katero bode zahteval?«

»Popolnoma.«

»La Chesnaye!« zakliče kralj. »La Chesnaye!«

Zaupni kamornik Ludovika XIII., ki je bil vedno pri vratih, vstopi.

»La Chesnaye,« pravi kralj, »velevam privedi takoj gospoda de La Trémouille, še ta večer hočem z njim govoriti.«

»Vaše Veličanstvo mi da besedo, da med gospodom de La Trémouille in med menoj ne bode videlo nikogar?«

»Nikogar; na plemiško besedo.«

»Torej do jutri, sire.«

»Do jutri, gospod.«

»Ob kateri uri izvoli Vaše Veličanstvo?«

»Ob uri, ki si jo izberete.«

»Toda če pridem prezgodaj, se bojim, da ne zbudim Vašega Veličanstva.«

»Mene zbuditi? Ali jaz spim? Jaz ne spim nič več, gospod; včasih sanjam, in to je vse. Pridite torej zjutraj zgodaj, kadar hočete, ob sedmih; toda čuvajte se, če so krivi vaši mušketirji.«

Če so moji mušketirji krivi, jih izročim Vašemu Veličanstvu, in potem napravito z njimi, kar hočete. Ali ima Vaše Veličanstvo še kaj zahtevati? Govorite, pripravljen sem poslušati.«

»Ne, gospod, ne, in niso mi dali zastoj imena Ludovik Pravični. Do jutri torej, gospod, do jutri.«

»Bog naj do tedaj čuva Vaše Veličanstvo!«

V navodilo ponudnikom opaza se sledece:

Zemljišče v vže navedenem površju zha bođe moralo zadostiti sledetím pogojem:

1) Mora ležati prav v blizini mesta Gorice;

2) mora sestati iz enega samega zemljišnega kosa brez presekavanj z drugimi zemljišči;

3) mora biti, če le mogoče, neokuženo od trine usi;

4) na njem se mora nahajati voda za polivanje ali pa morajo ležati v blizini zadostne količine vode.

Ponudbe bodo morale obsegati dokaz, da odgovarja ponujeno zemljišče vsem navedenim zahtevam.

Najemniska pogodba se sklène za dobo 10 let, toda v pogodbo se napiše pristavek, da, ako se vsaj 6 mesecev pred navedeno doteblo dobo ne bi dala odpoved od nikake pogodbene stranke, je smatrati, da se je pogodba podaljšala za nadaljnjih 5 let in tako naprej pod istimi pogoji od 5 do 5 let.

Deželni odbor.

Razpis službe nadziralca železnice. — Deželni odbor razgláša: Razpisuje se služba železnega nadziralca trtnice za ustanovljajočo se deželno trtnico s cepljenimi ameriškimi trtami.

Prosilci za to službo imajo vložiti svoje redno opremljene prošnje pri deželnem odboru do 10. oktobra 1903.

Prosilci morajo predložiti pričevala o dovršenih solah, dokazati z listinami svojo praktično izvežbanost pri enakih napravah, svojo zmožnost za razpisano službo ter svoje jezikovno znanje.

Navedena služba, s kojo je spojena plača letnih 2000 kron, se oddá temeljem nalične službeno-zakupne pogodbe veljavne za sedaj za eno leto.

Pogodbi pa se dodá pristavek obnove pogodb brez navedeni čas in za daljše dobo, ako ne bi 6 mesecev pred doteblo poskusnega leta nobena stranka dala redne odpovedi.

Deželni odbor.

Obrt.-nadalj. šola za zidarje v Renčah prične sol. leto s prvim oktobrom t. l. Sprejemajo se učenci, ki so dovršili ljudsko šolo. Starši, katerih sinovi so namenjeni zidar-skemu stanu, naj ne zamudé te ugodnosti.

Vodstvo obrtno nadalj. šole za zidarje v Renčah dne 19. septembra 1903.

Pomanjkanje učiteljev na Kranjskem — tako nam pišejo s Kranjskega — postaja vedno občutljiveje. Radi pomanjkanja moških učnih moči si pomaga učna uprava z nameščanjem ženskih učnih moči, kar je pa v mnogih slučajih v nasprotju z zakonitimi določbami. Na Kranjskem nameščajo na enorazrednicah, da celo na večrazrednicah samo učiteljice. Radi pomanjkanja moških učnih moči si pomaga učna uprava seveda kakor more, krivda pa zadene le klerikalno stranko, ki s svojo brezmiselnostjo obstrukcijo

poleg drugega ovira tudi povišanje učiteljskih plač na Kranjskem, in ker te niso zadostne, bežijo učiti. kandidatje rajši v druge službe, kjer so dostojneje plačani, pa tudi niso razpostavljeni taki hudobiji, kakoršno sipa na napredno učiteljstvo razbrzdana in fanatizovana naša politikujoča duhovščina.

Nekateri lahkomišelní duhovniki pa kaj radi gledajo nastavljanje učiteljic v vedno večjem številu. He, že vedo zakaj? Čistih namenov pri tem gotovo nimajo. Niso jim zadosti kuharice, sedaj bi radi „akvirirali“ zase se — učiteljice. Kdo ve, ako se tudi iz takih vzrokov klerikalna stranka ne protivi zvišanju učiteljskih plač?!

Iz Divače. — Vabilo na veselico, katera se priredi v nedeljo dne 4. oktobra t. l. v Divači, v proslavo godu Njeg. Veličanstva in na korist ubogim pogorelcem v Bovecu v prostorih gostilne gospoda Andreja Obersnela. Godba, petje, šaljiva dražba in ples. Peli bodo pevci bralnega društva v Divači. Začetek ob 4. uri popoldne. — Vstopnina 1 krono od osebe. Milodari in preplačila se hvaležno sprejemajo.

Županstvo v Naklem.

Za pospeševanje lesne obrti. — Po inicijativi tukajšnje trgovske in obrtne zbornice je imel cav. Ribi in drugi učitelji z obrtne šole v Marijanu predavanja o lesni obrti, kjer se je kazalo zanimive nove reči v tej obrti. Obrtniki so se tudi potom ministerstva na razne konzulate v svrhu razpečevanja lesnih izdelkov. Predavanj se je udeleževalo 14 mizarških mojstrov. Seveda je bilo vse laško. Prizadevanja naše trgovske in obrtne zbornice v svrhu povzdige raznih obrtnij so vse hvale vredna, ali preveč enostranska so, ker se ozira pred vsem le na laške obrtnike! Če pridejo Slovenci blizu, jih le za silo trpijo. Ali tudi to mora nehati!

Razpis mesta poštnega odpravnika.

— Razpisuje se mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštnem in brzojavnem uradu (III/4) v Črnicah, politični okraj Gorica, proti pogodbi in kavciji 400 kron, letna plača 60 K — letna plača za oskrbovanje brzojavne službe 100 K — uradni povsál 150 K — in letni pavsál 630 K za vzdržavo selske pošte in za lokalno dostavljanje poštinih posiljav.

Prošnje v teku dveh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

Mala tatliča. — V nedeljo sta prišla na veliko veselico na Telovadnem trgu dva laska pobiča, stara po 15 in 13 let, sta kradla nekemu dečku smodke, katere je prodajal. Naznanili so ju policiji, potem pa pustili prosta.

Furlanski vozniki imajo navado, da kaj radi izročajo voz s kakim potnikom svojim ali drugim še nezrelim otrokom. Pri tem je seveda vedno velika nevarnost, da se kaj pripeti. Tako je peljal te dni 14-letni Giovanni Pernat neko gospo iz Trziča v Oglej z vozom izvoščika Petra Bruschina. Tje je bilo vse prav, ali nazaj gredé je zlezal ubogi furlanski fantič v blizini Monastera z vozom in

konjem v jarek. Fanticu se ni zgodilo nič, konja so s težavo potegnili na cesto, voz pa je ostal v jarku in fantič je sel žalosten s samim konjem domov.

Pod voz je prišla v ponedeljek na Kornu 14-letna deklica Alojzija Boltar iz Plavij, ko je držala vole, dotim je bil oče odsoten. Vola sta se naveličala stati na miru ter sta potegnili. Deklica ju je hotela zadržati, ali prišla pri tem pod voz. Kolesa so jej šla čez obe nogi ter so jo precej poškodovale. Pripeljali so jo takoj v tukajšnjo žensko bolnišnico.

O uzornem katehetu Lojku, tukajšnjem kapucinskem patru, smo svoj čas poročali, kako je tožil tuk. evangelijskega župnika na solsko oblast, čes, da je nagovarjal otroke za prestop k protestantizmu. Uvedla se je preiskava, katere izid je bil ta, da se je pokazala, da si je pater vse sam izmislil ter je celo navajal otroke, da so lagali v tej stvari ter dolžili župnika tako, kakor jih je bil naučil. Ko je preiskava razkrila vso zlobo pobožnega patra, je bil vprašan, ali se nima radi tega prav nič opravičiti pred obtožen-cem? Kaj je rekel pater? Namesto da bi bil priznal svojo krivdo, je odgovoril cinično: Za opravičevanje nimam nikakega vzroka, tožba je bila moja dolžnost! Šolska oblast je vso stvar gledala prav bagatelno, in storilo se je le to, da so obljubili, da patra Lojka prestavijo. Tako hudo obrekovani evangelijski župnik ni dobil niti besedice, ki bi značila kako zadoščenje. Vsa stvar se nahaja sedaj potom rekurza v rokah ministerstva, in ako se tudi to ne odloči, da se patra kaznuje primerno, nastopi župnik, kakor čujemo, sodnijsko pot, da si poišče zadoščenja za tako žalitev od strani katoliškega duhovnika.

Komentara ne pišemo. Stvar se sama ob sebi obsoja. Omenjamo le, da katoliški duhovnik ne odpušča nikdar in nikdar ne prosi odpuščanja, pa če bi bilo to še tako na mestu!

Z omnibusom se je hotel odpeljati s kolodvora neki 30-letni Ivan Prezelj iz Hrvatske, in sicer sam brez voznika. V nedeljo namreč je stal pred kolodvorom okoli 7. ure zvečer omnibus „hotela pripošti“. Voznik Lukan se je odstranil za hip od voza. To priliko pa je porabil nekoliko nabiti Prezelj, skotil na voz ter pognal konje, da so tekli, kar se je dalo. Drugi vozniki so hitro obvestili o tem redarja in voznika Lukana. Redar je telefoniral hitro redarju pri gledališču, kaj se je zgodilo, voznik se je peljal pa z izvoščikom za omnibusom. V blizini lekarne Kurnerjeve so ustavili voz. Policija je kaznovala Prezelja na 14 dni v zapor, voznik Lukan mora plačati pa globo 10 K, ker je pustil voz in konje brez nadzorstva.

Zaprli so 32 letnega Štefana Cicuta iz Ločnika, ker je na sumu, da je povzročil dne 5. julija letos v Ločniku požar.

O razstavi goveje živine v Komnu začetkom t. m. nam poročajo, da se je po-

kazalo, da ne gojijo na Krasu nikakega jedotnega plemena, marveč so sparjena najrazličnejša. Radi tega se je razmišljalo, katero plemo bi bilo najugodnejše glede na krasko podnebje, in nasvetovalo se je za sedaj dati prednost švicarskemu plemenu Unterwalden. Razstava se je izvršila ob zadostnem zanimanju od strani kmetovalcev, kakor tudi so se poklicani činitelji živo zanimali za njo. Da bi to le tudi dalo dobre vspehe našemu Krasu! Dobili smo o razstavi obširno poročilo, katero priobčimo prihodnjic.

Za učiteljice. — Ogrsko naučno ministrstvo je pred kratkim izdalo naredbo, vsled katere se prepoveduje ljudskošolskim učiteljicam nositi luksorijsno toaletto, učiteljice morajo hoditi v šolo navadno opravljené, ne smejo nositi „vlečkov“ itd., sploh njih obeka ne sme vzbujati v otroških srcih smisla do razkošnosti. Odredba tudi prepoveduje rabljenje parfuma, poraba ročnih zrcal prico otrok i. t. d.

Filoksora. — Tudi v Ronkih in v Kopri so konstatovali uradno filoksoro. Politična oblast je prepovedala radi tega izvoz poljskih pridelkov iz teh krajev.

Zgubljen. — Nekdo je zgubil na poti iz Gosposke ulice do Kapucinske dragoceno iglo iz kravate. Posteni najditelj naj se oglasi v našem upravnistvu.

Svojo ženo je ubil včeraj pop. okoli 2. ure kmet V. Vondina v Grgarju, 29 let star. Udaril jo je štirikrat po glavi s sekiro, potem pa šel v Gorico prijaviti se sam sod-niji. Sledil mu je orožnik, ali predno je prišel, je bil že v rokah sodnije. Rekel je, da mu je očitala žena „pomanjkanje“ ter ga vedno zbadala, vsled česar se je razburjal, in v takem trenutku razburjenja je pograbil sekiro ter ubil ženo. Sinoci je šla komisija na lice mesta ogledat si krvav zločin.

Stanovanje s tremi sobami in kuhinjo se oddá v najem v ulici Šoški most št. 63.

Brizgalnice tvrdke R. A. Smekal v Zagrebu so izdelek najbolje in najnoveje sestave. Imenovana tvrdka ima tudi skladišče raznih sesalk, potrebščin za ogniegasce in vseh gospodarskih strojev. Slavnim župan-stvom, ogniegasnim društvom in kmetovalcem to narodno tvrdko najtopleje priporočamo. Več pové oglas v današnji številki.

Opozorjamo na oglas odvetn. pisarne dr. H. Tuma, ki naznanja svojo preselitev iz dosedanjih prostorov.

Pomanjkanje teka in prebavljanja snovi se najlažje odpravi s perijodičnim vzivanjem „Rogaškega Tempel-vreleca“. Pri zastarelih in kroničnih boleznih te vrste se bolj priporoča „Styria-vrelec“.

Razgled po svetu.

Ogri proti cesarjevemu manifestu. — Radi cesarjevega manifesta je nastal na Ogrskem pravi vihar. V vseh krogih vlada veliko razburjenje. Kako je to, se razvidi najbolj iz listov. „Független Magyarorszag“ pravi: „Ista roka in isti smoter in isti na-

Če je kralj spal malo, je gospod de Tréville spal še mnogo slabše; še isti večer je dal trem mušketirjem in njihovemu tovarišu naročiti, naj bodo drugo jutro o polu sedmih pri njem. Vzel jih je s seboj, ne da bi jim povedal kaj določnega, ne da bi jim kaj obljubil in ne da bi jim prikrival, da o njihovi in celo o njegovi lastni usodi odloči jeden sam lučaj kocke.

Ko pridejo k podnožju malih stopnic, jih pusti čakati. Če je bil kralj še vedno jezen na nje, se jim je bilo lahko odstraniti, ne da bi jih kdo videl; če pa bi bil kralj nasprotno dovolil sprejem, jih je bilo treba samo poklicati.

Ko gospod de Tréville dospe v kraljevo privatno predsobo, najde tam La Chesnaye-a, ki mu pove, da sinoči niso našli gospoda de La Trémouille v njegovi palači, in ko se je vrnil, je bilo prepozno, da bi se šel predstaviti v Louvre, da je prišel pravkar in da je v tem hipu pri kralju.

Ta okoliščina je gospodu de Tréville zelo ugajala, kajti dajala mu je poročstvo, da med poročilom gospoda de La Trémouille in njim samim ne more uplivati na kralja kaka druga sugestija.

Res preteče komaj deset minut, ko se odpro vrata kraljevega kabineta, in gospod de Tréville vidi izstopiti vojvoda de La Trémouille, ki stopi k njemu in mu pravi:

»Gospod de Tréville, Njegovo Veličanstvo mi je velelo priti, da mu poročam o dogodkih, ki so se vršili včeraj zjutraj pri moji palači. Povedal sem mu resnico, namreč, da je krivda na strani mojih ljudi, in da sem pripravljen, opravičiti se vam. Ker sem vas baš srečal, sprejmite to opravičenje ter me imejte vedno za svojega prijatelja.«

»Gospod vojvoda,« pravi gospod de Tréville, »tako popolnoma sem zaupal vaši lojalnosti, da si pri-

Njegovem Veličanstvu nisem želel nobenega drugega zagovornika kakor vas samega. Vidim, da se nisem motil, in zahvaljujem se vam na tem, da je v Franciji še mož, o katerem je brez zmote možno reči to, kar sem jaz rekel o vas.«

»Izvrstno, izvrstno,« pravi kralj, ki je poslušal vse te poklone, stojé med obojimi vrati, »samo še to mu povejte, Tréville, ko se imenuje Vašega prijatelja, da bi se tudi jaz rad prišteval njegovim prijateljem, da pa me zanemarja; da ga že tri leta nisem videl, in ga vidim samo tedaj, če ga dam poklicati. Povejte mu vse to v mojem imenu, kajti to so stvari, katerih kralj ne more povedati sam.«

»Hvala, sire, hvala,« pravi vojvoda; »toda Vaše Veličanstvo naj bode prepričano, da — tega ne pravim glede gospoda de Tréville — da oni, katere vidite vsako uro dneva, še niso najzvestejši.«

»Ah, vi ste slišali, kaj sem rekel? Tim boljše, vojvoda, tim boljše,« pravi kralj in stopi pred vrata. »Ah, tukaj ste, Tréville! Kje so vaši mušketirji? Predvčeranjem sem vam rekel, da mi jih pripeljite, zakaj niste storili tako?«

»Spodaj so, sire, in z vašim dovoljenjem jim La Chesnaye lahko pove, naj pridejo gori.«

»Dà, dà, takoj naj pridejo; ura gre na osem, in ob devetih pričakujem nekega obiska. Srečno, gospod vojvoda, in kmalu se zopet oglasite. Vstopite, Tréville!«

Vojvoda se pokloni in odide. V trenutku, ko odpre vrata, se trije mušketirji in d'Artagnan, ki jih je pripeljal La Chesnaye, prikažejo na vrhnji stopnici.

»Pridite sem, moji hrabri,« pravi kralj, »pridite, moram vas ozmerjati.«

Mušketirji se poklonijo in stopijo bližje; d'Artagnan jim sledi od zadaj.

»Kaj hudiča,« nadaljuje kralj, »vi štirje ste v dveh dneh razorožili sedem gardistov Njegove Eminence! To je preveč, gospodje, to je preveč. Na ta način bi morala Njegova Eminenca svojo stotnijo v treh tednih obnoviti, in jaz bi moral kar najstrožje vporabiti edikte. Jednega morda, tega že ne rečem; toda ponavljam vam, sedem v dveh dneh, to je preveč, to je preveč.«

»Saj tudi, sire, Vaše Veličanstvo vidi, da prihajajo popolnoma pobiti in skesani, da se vam opravičijo.«

»Popolnoma pobiti in skesani! Hm!« meni kralj, »njihovim navidezno svetim obrazom ne verjamem čisto nič; za njimi je zlasti neki čisto gaskonski obraz. Pridite sem, gospod!«

D'Artagnan, ki je spoznal, da ta poklon more veljati samo njemu, stopi bližje in napravi najobupnejši obraz.

»Kaj ste mi vendar rekli, da je to mlad mož? To je še otrok, gospod de Tréville, resničen otrok! In to je oni, ki je zadal Jussacu oni silni sunek?«

»In ona dva lepa sunka Bernajouxu.«

»Resnično!«

»Ne da bi prištevati,« pravi Athos, »da bi jaz, če bi me ne bil on rešil iz Bicaratovih rok, gotovo ne imel časti, izreči v tem hipu Njegovemu Veličanstvu svoje najglobokejše spoštovanje.«

»A to je vendar resničen vrag, ta Bearnec, ventre saint-gris! gospod de Tréville, kakor bi bil rekel moj kraljevski oče. Na ta način mora človek raztrgati mnogo jopičev in polomiti mnogo mečev. Ali Gaskonci so vedno revni, ali ni tako?«

»Reči moram, sire, da v njihovih gorah še niso našli zlatih rudnikov, dasi bi jim bil Gospod ta čudež dolžan že zato, ker so vzdržali pokonci pravice vašega kraljevskega očeta.«

(Dalje pride).

men, ki je zapopaden v cesarskih reskriptih iz leta 1848. in 1849., se nahaja tudi v tem armadnem povelju. Politika stopljenja je zopet nastopila, toda narod stoji na braniku in mi smo pripravljeni za boj na nož oboroženi z vsemi sredstvi odpora. Prestol obdajajo plačani vohuni nemškega cesarja in pristaši Viljela II., ki iz Berlina vodi dunajsko politiko. Berolinski dvor pleše črdaš, Eitel Fric pa z nabolje ogrski jezik in ogrsko državno pravo nego vsi Habsburgzani skupaj. Tako stvari stoje, tako je vse pripravljeno za združitev in aneksijo. Narod se reši s svojo močjo in s svojo odporno silo. Celota naj propade, Ogrska pa bode vstala k novemu življenju, kakor feniks iz pepela. To so ostre besede, iz katerih zveni glasno grožnja s hohencollerskim princem!

„Magyar Ország“, glasilo Ugronove frakcije, piše: „Odločitev je pala. Vlada je obelodanila armado povelje, ki ni nič drugega, kakor zanikanje ogrske države. Ogrski narod je od danes naprej plemo, ki je zavezano, da žrtvuje svoje sposobnosti in posebnosti v prid celoti. Armada ostane taka, kakor je bila, namreč avstrijska. Duh, ki je vladal pred pol stoletja, je vstal zopet iz groba. To je duh, s katerim se Ogrji ne morejo nikdar sprijazniti, proti kateremu se bojujejo že štiri stoletja. Ta boj pozna le premirje, ne pa trajnega miru. Narod naj ne plačuje več davkov. Rekruti se ilak ne bodo več državi dovolili, naj se isti sedaj še odlegne denar. Potem pa se naj enotna armada vzdrži brez vojakov in brez denarja! Častna zadeva vsega naroda je, da se pripravi k najodločnejšemu odporu do skrajnosti.“

V istem smislu pišejo vsi drugi opozicijski listi, celo klerikalni „Alkotmany“, ki pravi, da diše armadno povelje Luegerjev duh. Novine liberalne stranke sicer ne pišejo toli ostro proti manifestu, vendar se nahajajo v njih izjavljanih akcenti, ki jasno kažejo, da je tudi liberalna stranka v bistvu istih nazorov, kako neodvisna. — Za položaj na Ogrskem so značilne besede posl. Barabasa, ki se je izjavil: „Če moramo že hlapčevati, potem je vseeno, ali smo robci avstrijskega ali ruskega cesarja.“

Franjo Kosut piše v „Egyetertesu“: „Naši neprijatelji se nadajajo, da izgubimo v prvem hipu presenečenja hladnokrvnost, in da bo še prilika zateči se k nasilju; ali v tem se varajo. Mi hočemo nadaljevati, da narod ne izgubi svoje hladnokrvnosti, hočemo ga pa istotčasno napotiti do tega, da ne izgubi vere v svoja prava.“

Električna naprava v Idriji. — Koncem tega meseca bo instaliranje in napeljava zic dovršena. Ker so že stroji (parni, dinamo in turbina) postavljeni, je upati, da bode v začetku prihodnjega meseca Idrija že električno razsvetljena.

Smrtna obsodba. — Celovski porotniki so obsodili na smrt 22 letnega železniskega delavca Murata, ki je zavrato umoril svojega tovariša. Murat je sprejel smrtno obsodbo smehljaje.

V občini Pezner na južnem Ogrskem so vsi občinski odborniki izvršili samomor. Župan Potoczky se je obesil, občinski blagajnik se je ustrelil in tudi beležnik se je skušal usmrtiti. Vsi ti občinski funkcionarji so v rodu in so iz občinske blagajne poneverili velikanske svote. Ker se jim je prislo na sled, so se rešili s samomorom.

Budimpeštanski municipalni svet sprejme bržčas predlog, naj mestne davkarje ne sprejemajo več davkov. Ta predlog je sprožil posl. Lengyel, ki tudi zahteva, naj se pretrga z vojaštvom vsako občevaranje, naj se ne daje vojakom ne hrana ne stanovanje in naj se ne izgovori nobena nemška beseda več.

Socijalna demokracija na Nemškem je razcepljena v dva tabora. Te dni se je bila huda borba med starim voditeljem Bebelom in voditeljem revizionistov Bernsteinom. Bebel zagovarja dosedanje taktiko, to je nespravljivost nasproti vsem meščanskim strankam, Bernstein pa zahteva revizijsko programa v tem smislu, da bi se ublažila razredna nasprotstva, ker je v meščanski družbi vedno več elementov, ki imajo skupne interese z delavskimi razredi. Zmagal je še stari Bebel, ali brez dvoma proderejo Bernsteinovi nazori.

Laška trobojnica na tržaški mestni palači. — V nedeljo opoldne se je dvignila v onem trenutku, ko je na svetilniku naznanil strel poludan, na stolpovem drugu mestne palače v Trstu laška trobojnica. To se je hitro razneslo po mestu in vse je gledalo na ta stolp. Trobojnica je vihrala gori kako četrt ure, potem jo je snel in zaplenil redar. — V nedeljo je bilo XX. septembra, to je dan zavzetja Rima, katero obletnico Lahi vsako leto slavijo. V Trstu pa so pokazali letos, da hočejo tudi „osvoboditev“ Trsta z laško zastavo. Irredente pa seveda ni! Tistega, ki je obesil zastavo in naročil to demonstracijo, seveda tudi ne najdejo!!

Med vojaštvom na Ogrskem se pojavlja vedno očitnejši odpor proti daljnemu službovanju ter klic za ogrski komando. Tako je slo zvečer 19. t. m. okoli 80 vojakov-pešcev po Komornu ter so kričali: Živel ogrski komando! Živela splošna volilna pravica! Mi ne služimo dalje! Tem demonstrantom se je pridružilo več artileristov, pionirjev in občinstva. Častniki, ki so imeli srečati razgrajajoče vojake, so bežali v stranske ulice.

Ljubljanski „Katoliški dom“ na bobnu. — Ta „Katoliški dom“ pride na bobnen, in sicer na željo upnikov, katerim so posvečenci pač obljubovali, da plačajo, ali so ostali dolžni se obrestiti! In sedaj zapoje pod to katoliško hiso bobnen! Kaka škoda!!

Zavod za jetične. — Na Moravskem sezidajo zavod za jetične. V sedanjem zasedanju dež. zbora je bila predložena tudi prošnja za kredit v svrhu zgradbe takega zavoda.

Obstrukcija Lahov v tirolskem dež. zboru? — Nič se še ne ve prav, kako bo z obstrukcijo tridentskih poslancev v tirolskem dež. zboru. Čujejo se glasovi, da obstrukcija poneha, v kar silijo zlasti socialisti, tudi radikalci se kažejo pripravljene, da puste na razpravo nujnejše reči, kakor reguliranje učit. plač, ali v zadnjem času se čujejo v radikalnih listih tudi ostre besede. Tako poziva list „Alto Adige“ vnovič na neizprosno obstrukcijo ter na boj do noža z Nemci. Pri nas pa so si ti Lahi in Nemci dobri prijatelji!

Prostovoljno asentiranje. — Iz Sopronja poročajo, da se je dalo asentirati pri 48. pešpolku 14 prostovoljcev, pri 9. husarskem polku pa je asentiranih 106 novачenju podvrženih.

Prva žrtev ogrske obstrukcije. — V Budjevicah so poslali vojaka Antona Pličko po vodo iz vojašnice. Prišedši do studenca, je vrgel vrč podčastniku pod — nože ter zaklical: „Nočem dalje služiti!“ Nato je začel bežati. Vojak na straži mu je trikrat zaklical, naj postoji, potem pa ga je ustrelil.

Macedonija. — Iz Macedonije poročajo, da je v dolini reke Strume že nad en teden vihral hud boj, v katerem je bilo udeleženih kakih 7000 ustasov. Od 600 turških častnikov, ki so ravnokar dovršili častniško solo v Carigradu, se je odpeljalo 200 njih v Solun in Drinopolje, da se uvrstijo v drugi in tretji voj.

Iz Sredca se poroča, da je v kisten-djilski pokrajini kakih 20.000 tamkaj prebivajočih Macedoncev pripravljenih, da preidejo preko bolgarske meje v Macedonijo ter se tam pridružijo ustasem. Druge vesti pa trdijo, da je število istih mnogo manjše ter da dosega komaj štiri do pet tisoč. Neki list v Galacu trdi, da je ruski parnik „Knez Gagarin“ pripeljal te dni mnogo streljiva iz Rusije v Bolgarijo. Oficijski bolgarski krogi trdovratno molčijo o tej stvari.

V Smirni je pripravljenih kakih 25.000 turških vojakov, da na prvo povelje odpotujejo v Macedonijo. Turcija je zapretila Bolgariji, da o prvem sovražnem činu Bolgarije odkorakajo turške čete v vzhodno Rumelijo.

Ustanovitve laške šole pri sv. Ivanu pri Trstu je vlada prepovedala, in sicer iz vzrokov, da ni v to svrhu podlage, ki jo zahteva zakon. Laški listi protestujejo proti tej prepovedi. Gotovo, da storijo vse korake, da dosežejo tako šolo!

G. In kr. vojaško oskrbovalno skladišče v Gorici.

Št. 829.

Oglas.

Dne 7. oktobra 1903. ob 10. uri zjutraj se bode vršila pri vojaškem oskrbovalnem skladišču v Gorici javna obravnava radi zagotovljenja za čiščenje in popravo vojaških postelj na goriški postaji za leto 1904.

Natanjnejši pogoji in obrazci za ponudbe se lahko ogledajo ob navadnih uradnih urah pri imenovanem oskrbovalnem skladišču.

V Gorici, dne 1. septembra 1903.

Upravna komisija c. in kr. vojaškega oskrbovalnega skladišča v Gorici.

„Goriška ljudska posojilnica“

vplisana zadruga z omejenim jamstvom.

Nadzorstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

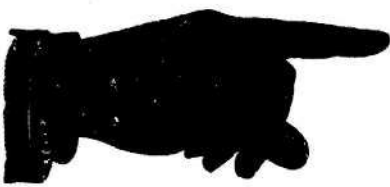
Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varšilno ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1902 (v kronah): Članov 1853 z deleži K = 129.026. — Hranilne vloge 1.479.006.70. — Posojila 1.443.030.10 — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 68.050.90.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Z Dunaja!

Bivam na Dunaju, obiskujem največje tovarne in skladišča v oblačilnem blagu ter izbiram izmed lepega

= najlepše. =

J. Medved

Corso Giuseppe Verdi.

Naznanilo o preselitvi.

Naznanjam slavn. občinstvu, da preložim s 1. oktobrom t. l. svojo pisarno iz sedanjih prostorov v Gosposki ulici št. 7. v lastno hišo v ulici treh Kraljev (Via tre Re) št. 9. v obližju nove justične palače.

Dr. Henrik Tuma,
odvetnik v Gorici.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo **veliko zalogo**

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici. v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva trdke Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznico
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Odlikovana mizarska in strgarska delavnica.

Anton Černigoj
(društvenik »Mizarske zadruge«)
v Gorici, Tržaška ulica št. 18.

Priporoča svoje mizarske izdelke vseh slogov, in za vsaki stan. Izdeluje tudi vsakovratne strgarske izdelke točno po naročilu. Vsa naročila preskrbi v najkrajšem času po zmernih cenah.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši.
To stiši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje niti v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.
Pfaffovi šivalni stroji
Pfaffovi šivalni stroji
Pfaffovi šivalni stroji
Pfaffovi šivalni stroji
delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno,
so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene,
so posebno pripravljeni za umetno vezenje (recamiranje) ter se poučuje brezplačno.
prekosijsko na dobroti vsako tovarno.
Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.
Zaloga **Pfaffovih** šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio št. 1
SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nauska ulica 14.

Pouk daje gospa v glasovirju, citrah = in angleščini, =

(angleško le nemščine večim). Pride poučevati tudi: na dom. Pismene ponudbe je pošiljati pod naslovom M. H. na upravništvo tega lista, kjer se tudi dajo natančnejša pojasnila.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz
v Gorici, Ozka ulica št. 1.
izvršuje vsa naročila spadajoča v kleparsko stroko z največjo natančnostjo. — Izvršuje vpelavo in popravo strelovodov.

Delo je zastajalo gospodinjam,

dokler so morale testenine doma mesiti. Odkar pa vdobe „gotove“ „lirske testenine“, jim je kuhanje prava igrača.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,
brickih, dal-
matinskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzore.

Cene zmerno. Pustrežba počena.

Fran Melinek

krčmar in zidarski mojster na Vrhovljah št. 30 „Na Planini“ priporoča svojo

gostilno,

kjer tedi pristna domača bela in črna vina in vedno sveže pivo. Ima izvrstno kuhinjo z mrzlimi in gorkimi jedili ter prenočišča za potnike in hleve za konje.

Cene zmerno.

Zahtevajte

moj ilustrirani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalčnih predmetov, katerega pošilja zastonj in poštne preste

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša
Most št. 249. — (Češko).

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo pogasiti samo s

Smekalovimi
brizgalnicami

nove sestave, koje od desne in leve strani vodo vlečejo in mečejo. V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnice nepotrebno!

R. A. Smekal
Zagreb,

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih strojev.

!! 129 odlikovanj !!

Brivskega učenca

sprejme takoj

Anton Pucelj

brivski mojster
v Gorici na Travniku.

Učenca sprejme

trgovina z železjem

Konjedic & Zajec v Gorici.

Z hleva se 2—3 srednji šoli.

Dve hiši na prodaj

na Solkanski cesti (od mitnice do Solkana) blizu bodoče železnične postaje in arsenala. Hiši ste dve- in trinadstropne s kletjo in obsežnim dvoriščem, vrtom in hlevi. — Ponudbe na naše upravništvo.

Na prodaj posestvo.

Podpisani proda, ali dá za več let v najem mlin s 4 kamni na stalni vodi. Z mlinom je združena hiša s 4 sobami, kuhinjo, kletjo in hlevom. Pred hišo se nahaja lepa senožet, konec senožeti je stopa za ječmen, za hišo lepa njiva; vse v najboljem stanu, par minut od žel. postaje sv. Križ - Cesta, na lepem krasnem kraju. Mlin ima veliko mëlje ter dela noč in dan. S tem se oddá tudi konja, en voz za vožnjo moke in vse mlinsko orodje za ceno 5000 kron. Prodá se tudi na obroke za več let; obroke lahko predlaga kupec sam.
Ustmene ali pismene ponudbe do konca tega meseca na lastnika Frana Mihelja, mlinar, počta sv. Križ - Cesta na Vipavskem.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mлина v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po mernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semečički ulici št. 1

v lastni hiši kjer je »Trgovska obrtna zadruga«

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. dec. 1902:

Deleži: a) podpisani K 943.200—
b) vplačani 305.874.50
Dana posejila 1.248.171.07
Dopolnilni sklad 244.139.23
Vloge 912.745.25

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča
tovarna stolov
Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imeteljem in predstojnikom zavodov in sol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd.
natančno in trpežno izdelane
stole, fotelja, vrtno stole, gugalnike, naslonjače itd. itd.

Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje trdka najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastonj in franko.

Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši
Gospodskih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljše sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obnovenjske namene.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.